Першая бальшавіцкая вясна 2-й пяцігодкі і задачы колгасаў

Даклад сакратара ЦК КП(б)Б тав. ШАРАНГОВІЧА на Усебеларускім зьездзе калгасьнікаў-ударнікаў*)

Колгас „Колас“ паказвае, як трэба гаспадарыць

Колгас „Колас“, Грабінёўскага сельсавету, Магілёўскага раёну мае усяго зямлі 413 га. У колгасе—50 гаспадарак. Там ёсьць МТКФ—143 штукі жывёлы, кароў—118. Кароў старэй за 2 гады—94, бугаёў—4, авечак—25, коняй—42.

У колгасе працаздольных—104. Удзельнікаў у рабоце—100. Ня прынялі ўдзелу ў рабоце 4 жанчыны, якія маюць па 3-4 малых дзяцей. Колгасьнікамі, якія працуюць на палявых работах, выпрацавана за 9 месяцаў 1932 г, працадзён да 50—0, да 100—4, да 150—9, да 200—24, да 250—40, да 300—7, больш 300—5.

Ураджай колгасу: жыта — 7 цнт. з га, пшаніцы яравой — 11.5, ячменю—12,2, аўса—7,4, бульбы—84 цэнтнэры з га. Такі ўраджай атрыман таму што ўвосень 1931 г. зямля была заараблена, ячмень пасеяны 6-7 мая; уся веснавая сяўба ў колгасе закончана 30 мая; усю бульбу акучвалі два разы; сеялі толькі адсартаваным і пратручаным пасеўным матар'ялам; коні на працягу сяўбы былі забясьпечаны кармамі, прымацаваны да паасобных калгасьнікаў; сваячасова падрыхтаваліся да сяўбы; адрамантавалі інвэнтар і г. д. З іншымі гаспадарчымі кампаніямі таксама справіліся сваячасова. Сена ўбралі за 20 дзён. Азімыя пасеялі з 20 жніўня па 10 верасьня, пасеў звыш раённага пляну 30 га на нова асвоеных землях. Малацьбу пачалі 20 ліпеня і ўжо 5 верасьня скончылі агатоўкі збожжавых і бульбы. Плян перавыканалі.

Што атрымалі пасьля гэтага на працадзень? Збожжавых—1 кгр. 978 гр., бульбы—7 кгр., грашыма—1 р. 42 к. Калгасьнік Баліцкі з 1 мая выпрацаваў 262 працадні. Атрымаў: збожжа 518 кгр., бульбы—1384, грошай—342 руб. 05 кап.

Калгасьніца Хайкіна Шыфра з 1 мая выпрацавала 209 працадзён. Атрымала: збожжа—413 кгр., бульбы—1463 кгр., грошай—296 руб. 78 кап.

У колгасьніка Савіцкага Віктара 6 душ сям'і, працаздольных—двое: сам і жонка. Атрымаў: збожжа—816 кгр, бульбы—2898 кгр, грошай—587 р.

У колгасе няма ні аднаго колгасьніка, які-б сказаў, што няма хлеба або няма бульбы. Усе колгасьнікі цалкам забясьпечаны да новага ўраджаю.

Колгасьнік Хайкін Лейба. «Жыў я, —кажа Лейба,—у вёсцы Гуляшы, меў 3 га зямлі. З абодвух бакоў была зямля кулака Царонкава. Выпусьціць ён сваіх коняй, кароў, папсуюць мае палі Царонкаў. А цяпер у колгасе я ніякаму кулаку не падпарадкуюся і усё ў мяне ёсьць.

Працоўная дысцыпліна ў колгасе добрая, нават за 1932 год ні аднаго колгасьніка ня прышлося прыцягнуць да адказнасьці за нявыхад на работу, а на прэміі лепшых ударнікаў выдаткавалі 600 руб.

З 60 гаспадарак 30 маюць сваіх кароў, а дробную жывёлу і птушак маюць усе колгасьнікі. На набыцьцё кароў у 1932 годзе колгасьнікам выдана дапамога ў 2.700 руб.».

Хто-ж кіруе гэтым колгасам? Беленькі Лазар. Да рэволюцыі служыў у памешчыка, а пасьля рэволюцыі—дырэктар саўгасу, старшыня цагельнай арцелі, а з мая 1932 году—старшыня колгасу. Члены праўленьня і брыгадзіры ў большасьці бядняцкі, а частка—былыя саматужнікі. Сыстэматычнай работы з активам не вядзецца, але ёсьць чалавек 25 актывістаў, якія заўсёды прысутнічаюць на пасяджэньнях праўленьня.

Працуе школа дарослых, якую наведвае 14 колгасьнікаў, школа працуе штодзённа. Працуе аграгурток два разы ў тыдзень, які наведвае 20 чал. І школай і гуртком кіруюць настаўнікі ШКМ.

Выпускаецца кожны тыдзень насьценгазэта. Прымаюць удзел у газэце каля 40 колгасьнікаў. Кожны колгасьнік выпісвае раённую газэту.

Як колгас рыхтуецца да сяўбы? Насенныя і страхавыя фонды ссыпаны. Усё насеньне [illegible]. Інвэнтар поўнасьцю адрамантаваны. Складзены фуражны фонд.

Пасьля пастановы ураду палепшылі догляд каня: замест двух конюхаў паставілі 4. Праводзіцца кожны дзень чыстка. Мякіна абліваецца вадой і засыпаецца мукой. Сена выдаецца ня толькі вечарам, але і ўночы.

Коні ўсе годныя да работы. Яны замацаваны за колгасьнікамі на працягу ўсяго часу, а таму ня было ні аднаго выпадку, каб конь намуляў сьпіну ці холку. Гною вывезьлі ўжо 2.250 вазоў, а рабінам было вызначана заданьне да 1 красавіка вывезьці 1.857 вазоў. Вынесьлі пастанову: 50 проц. гною ад жывёлы колгасьнікаў вывезьці на колгасныя палі. Сабралі 2,5 тоны попелу. Далі заданьне паляводчай брыгадзе павысіць ураджайнасьць збожжавых да 12 цэнтн., бульбы—150 цэнтн. За 5 год існаваньня колгасу пабудавана 5 дамоў, у якіх жыве 13 сем'яў колгасьнікаў.

Зараз у колгасе ўведзены севазварот.

...кі, будзем дрэнна працаваць, будуць дрэнныя вынікі. І на нікога ня крыўдуйце, а толькі самі на сябе. Раз узяліся за справу, давайце і біцца як сьлед.

Зараз я хачу прывесьці разважаньні, гутаркі і ацэнкі, якія даюцца некаторымі калгасьнікамі. Вось калгасьнік Харламчук Мацьвей, самы старэйшы калгасьнік па ўпросьце ў калгасе „Чырвоная Буда“, Мазырскага раёну. Калгас мае фэрму з 130 кароў. Харламчук працуе на фэрме. Ён кажа:

— Чаму наш калгас вырас? Працаваць мы любім. У колгасе працуем як дома. Як пагода—убіраць трэба, багом бяжым. А як кажуць, — хто працуе, той і мацуе.

Чуў дзед Мацьвей на калгасным сходзе прамову тав. Сталіна. Цалкам яе ўхваляе. Адносна жанчын гаворыць: «Бабы пойдуць, усё выходзяць».

— А як, дзед, на сваёй аднаасобнай гаспадарцы працаваць лепш? — запыталіся ў Харламчука.

— Не, галубчык, мяне гэтым ня возьмеш,—адказвае дзед. Я ў калгасе падужэў. А чаму? Бо я клопат з галавы збыў, бяз хлеба не застануся. Напаю кароў, дагледжу, падмагу дзе трэба — весела і працаваць дружна і ахвотна. Гэтакую жысьць і хвалілі калгасьнікі на ударным зьезьдзе ў Маскве. Пра гэта і Сталін сказаў.

Я вам скажу пра калгасную жысьць і карову. Я 65 год жыў на сваёй гаспадарцы, і ў паноў на рабоне бываў і нікалі, я вам скажу, я ня ведаў, каб карова гэтак рана гуляла, як у калгасе. Як трэці год дык і гуляць пашла. А чаго гэта? Ад роскашы гуляе...“

Вось бачыце, як 65-гадовы стары з гонарам гаворыць, калі добра настаў лепш праца ў калгасе, калі добрая працоўная дысцыпліна, калі ўсе аддаюць на тое, каб зрабіць калгас моцным. Вы бачыце, з якім гонарам гэты чалавек гаворыць аб нашых посьпехах і перамогах. Гэта і мы разам з ім гаворым.

А вось што гаворыць на раённым зьезьдзе калгасьнікаў калгасьнік Крупскага раёну Філіповіч Мэкар, у мінулым пастух, які заявіў: Тав. Сталін правільна сказаў, што шлях калгасаў адзіна правільны шлях, [illegible], калгасе добрасумленны калгасьнік можа стаць заможным. Узяць хоць мяне. Я ўвесь час быў пастухом, хадзіў голы і ўпрогаладзь, а ў калгасе з першага году я пачаў папраўляцца, а ўжо ў 1932 годзе я асабіста выпрацаваў 335 працадзён. У мяне зараз ёсьць ня толькі хлеб і іншыя прадукты, а я, былы пастух, сёлета купіў усім дзецям польты, бацінкі, люстра, самавар і машыну

ПРЭЗІДЭНЦКАЯ БІБЛІЯТЭКА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

З поўным тэкстам дакумента можна азнаёміцца ў бібліятэцы